

„Svět“ – pojetí (historie)

Prakticky všechny vyšší bytosti se „rodí“ do něčeho jiného než do pouhého „okolí“ , pokud „okolím“ rozumíme pouze to, co je „okolo“ a co může jako takové být konstatováno. Snad jen ty nejnižší organismy jsou schopny obstát takřka bez předpokladů, připravených jinými živými bytostmi; experimentálně toho užívají třeba mikrobiologové (a jim blízcí biologové, ale tam už to je na diskusi), např. když se pokoušejí z nějaké výtěru izolovat určitou bakterii a určit příslušný kmen apod. Tam se jakoby ukazuje, že několik málo bakterií (v ideálním případě dokonce jedna jediná) je schopna se (vegetativně) rozmnožit v naprosto sterilním prostředí (okolí), v němž se záměrně vyloučil jakýkoli jiný život. Ovšem celé toto laboratorní prostředí musel někdo zaranžovat, totiž laboratorní pracovní, tedy živý člověk, a to tak, aby bylo příznivé žádoucím rozmnožování a vzrůstu celé kolonie. A pak nároky na vhodnost a příznivost okolí resp. prostředí stále stoupají, až na vyšších a nejvyšších stupních vývoje nestačí ani to a stává se nezbytným aktivní péče přímo rodičů, ale pak i dalších příslušníků hejna, smečky, tlupy, často i celého vysoce proorganizovaného soužití velkého počtu jedinců, nezřídka pověřených speciálními povinnostmi (nejznámější to je u hmyzu). Tam všude se ukazuje, že organismy nežijí jen ve své okolí (tj. v souboru faktických, vypočitatelných předmětů a okolností), ale v jakémsi „svém světě“, který nemá jen subjektivní charakter (pokud příslušným jedincům vůbec nějakou „subjektivitu“ přiznáme), nýbrž kterému se právě v důsledku soužití a produktů tohoto soužití dostává jistých úprav, jež někdy usnadňují nejen život příslušného organismu, ale dovolují mu tím či oním způsobem utvářet a přetvářet ono původní „okolí“ tak, že to je i navenek zcela patrné a ověřitelné. A tak dochází k tomu, že se sám „svět“ alespoň v nějakém okruhu a v nějaké míře proměňuje, že dostává nové vzezření a že se jeho součástí stávají někdy i velmi významné skutečnosti, které by v něm bez působení života a živých tvorů nikdy nebyly.

(Písek, 080125-1.)